

Nr 287.

Av herr Åqvist m. fl., angående utredning om orsakerna till och åtgärder mot den ökade ungdomsbrottsligheten.

De senaste åren har ungdom i allt större omfattning låtit tala om sig i samband med brottslighet. Att ungdomsbrottsligheten är i stigande i vårt land är ett sorgligt faktum. Den officiella statistiken visar, att antalet »genom utslag i första instans dömda personer i åldern 15—18 år resp. 18—21 år», varom uppgifter lämnats till straffregistret, stegrats på följande sätt:

	15—18 år	18—21 år
År 1926	544	691
» 1927	561	739
» 1928	567	761
» 1929	623	785
» 1930	669	832
» 1931	668	879
» 1932	773	827
» 1933	784	838
» 1934	794	835

Under 9 år har alltså ungdom i åldern 15—18 år, som sakfällts för förbrytelser i första instans, ökats från 544 fall till 794, d. v. s. med drygt 45 % om vi bortse från befolkningsökningen under denna korta tid, medan motsvarande ökning i åldersgruppen 18—21 år är drygt 20 %. Härtill bör dock fogas den uppgiften, att totala antalet för förbrytelser sakfällda personer i första instans stegrats från 3 930 år 1926 till 5 653 år 1934, d. v. s. med drygt 44 %. Man har emellertid all anledning förmoda, att många fall av förseelser förblivit ouppklarade eller icke anmälda. Detta gäller naturligtvis icke bara de senaste åren utan även förfluten tid. Kvar står ändock en bestämd känsla av att ungdomsbrottsligheten eller, mildare uttryckt, fall av ungdomsförvillelser från att ha nedgått avsevärt efter kriget, då ungdomsbrottsligheten var särskilt stor, den senaste tiden varit stadda i stadig ökning och därför förtjäna allvarligt beaktande.

Här föreligger tydligen ett samhällsont, som icke kan få negligeras med hänvisning till de bestraffande myndigheterna utan som måste mötas och förhindras för framtiden genom förebyggande åtgärder. Detta är av så mycket större vikt, som det synes vara så, att återfallsförbrytare äro van-

ligare bland de yngre årsklasserna än bland de äldre. Sålunda har fängelse-assistenten Gunnar Rudstedt i en artikel i »Nordisk Tidskrift for Strafferet, 2 heftet 1936», kunnat konstatera, att återfallsprocenten för ungdomsbrottslingar vid ett visst fängelse varit nära 50 %, medan den för 1933 efter andra grunder beräknade återfallsprocenten för samtliga straffångar i landet oavsett ålder var 35.4 %. Även om de i ovanstående nämnda siffrorna, såsom av förf. anmärkes, måste tagas med försiktighet, på grund av att de undersökta fallen (75 st.) äro relativt fåtaliga, så kvarstår ändock enligt författaren, att man på våra ungdomsfängelser alltid haft en känsla av, att återfallen bland de yngre äro vanligare än bland de äldre förstagångsförbrytarna. Om ungdomsbrottsligheten alltså kan minskas, så skulle därigenom också brottsligheten i övrigt minskas.

Orsakerna till ungdomsbrottsligheten kunna främst sökas i föräldrarnas bristande auktoritet och uppfostringsförmåga gentemot sina barn liksom ungdomens allt starkare lust för nöjen av skilda slag samt naturligtvis också bristen på sysselsättning under den gångna svåra depressionstiden. Man kan icke heller undgå att framhålla, hurusom den mindervärdiga filmen, det sensationsbetonade kriminalreportaget i dagspressen liksom den sämre detektivromanen ofta måste anses ha inspirerat en del ungdom till att slå in på brottets bana.

Att orsakerna som ju ytterst kunna härledas från miljö och anlag äro flera, det är ganska klart, men vilka som äro de starkast verkande, därom kan man tvista. En undersökning härom skulle fördenskull vara önskvärd. Genom att låta frågeformulär utgå till olika myndigheter, främst då barnavårdsnämnderna och polismyndigheterna, skulle en representativ mening kunna utvinnas och en gradering av orsakerna eventuellt kunna åvägbringas. När man väl fastslagit och graderat de olika orsakerna till den ökade ungdomsbrottsligheten, så kvarstår att finna de bästa vägarna för att motarbeta denna. Utan tvekan kan man förutsätta, att det frivilliga ungdomsarbetets representanter inom scoutrörelsen, K. F. U. M., idrott, nykterhetsrörelsen, den kristliga ungdomsverksamheten och arbetarnas bildningsförbund etc. böra söka vinnas för ett intimare samarbete med myndigheterna. Samtidigt kan man då också efterlysa större frikostighet från statens sida vid beviljandet av stöd åt vissa av dessa organisationer i deras arbete.

Ungdomens sysselsättningsfråga är ett verkligt samhällsintresse och har naturligtvis stor betydelse för detta problem. Kraftigt utökade bildningsmöjligheter i lärlings- och yrkesskolor skulle betydligt bidra till fångandet av ungdomens intresse och dess inriktning på sunda livsvägar. Lärlingsutbildningen tager ju fasta på att sysselsätta de unga, som just lämnat folkskolan. Det är dessa åldersgrupper, som främst tarva sysselsättning och en förädlade fostran för att icke slå dank, sitta på kaféer, hänga på dansklubbar och förledas till allsköns ofog och självsvaldighet.

Lärlingsutbildningen är ju f. n. delvis under utredning, nämligen för hantverkets del genom hantverkssakkunniga och för det husliga arbetets del genom hembiträdesutredningen. Kvar står dock lärlingsutbildningen för handel och i viss mån för industri och jordbruk att utredas. Detta har dock gjorts till föremål för en särskild motion.

Att få de unga, som just lämnat folkskolan, omedelbart sysselsätta genom en utbildning, som direkt har inverkan på deras framtid, måste vara av största betydelse och ett verksamt medel för att dana goda karaktärer.

Grundläggande för ungdomens fostran är dock den uppfostran barnen få i hemmen. Föräldraauktoriteten är på retur, det säger erfarenheten oss äldre, och därom vittnar även umgängestonen mellan föräldrar och barn nuförtiden. Föräldrarna ha naturligtvis sig själva till stor del att skylla. Sålunda framhöll vid Örebro läns Barnavårdsförbunds årsmöte i Örebro den 28 nov. 1936 pastor Tord Ström, att »i allmänhet torde barnavårdsnämndernas erfarenheter ha givit vid handen, att föräldrarnas utrustning, när det gällt deras ställning som fostrare, varit mycket bristfällig». Talaren framhöll vidare som ett stort men kanske ej genomförbart önskemål, »att alla blivande föräldrar skulle ha skyldighet att genomgå en kurs i pedagogik».

Undertecknade vilja i detta sammanhang föreslå en propagandaskrift, som skulle kunna utdelas genom barnmorskor och lasarettens barnbördsavdelningar till alla nyvordna föräldrar, vari barnens rätta uppfostran skulle behandlas och vari helt naturligt även måste ingå råd för föräldrarna angående betydelsen i uppfostringshänseende av deras eget beteende och föredöme. Eventuellt skulle en dylik upplysningsskrift kunna framkomma efter en pristävlan mellan olika författare.

Beträffande nöjeslivet, dansbaneeländet och den mindervärdiga filmen skulle staten genom olika restriktiva åtgärder kunna bidra till att ungdomen ej bjödes för deras själsliv skadlig kost. Kriminalreportaget i vissa av de dagliga tidningarna lämnar ett sorgligt rikligt material för belysande av huru ungdomen ej bör konfronteras med brottslighetens värld. De fetstilsrubriker och helsidor, som pressen i gemen bestod den beryktade Salaligan, torde kunna tjäna som prov på kriminalreportage, som är rent skadligt. Fall lära också ha förekommit, där ynglingar uppenbarligen tagit så starkt intryck av pressens referat om Salaligan, att de därigenom kommit i kollision med strafflagen.

På samma gång som man oförbehållsamt bör erkänna pressens uppfostrande betydelse, så bör man även poängtera beloppet av ett sundare kriminalreportage. Det mesta av det kriminalreportage, som nu förekommer i dagspressen — med noggranna beskrivningar angående olika slags brottsplanläggning och utförande — måste på många ungdomssinnen verka rent demoraliserande. Åtgärder häremot böra därför söka vidtagas, och det kan ifrågasättas, huruvida icke en vädjan från statsmakternas sida till tidningsmannasammanslutningarna skulle kunna ha åsyftad verkan.

Hemgårdar, där ungdomen får ett samlingshem och där den alltemellanåt bjudes sund underhållning, skulle säkerligen vara behövlige i många av våra städer. Sådana samlingshem ha på de orter, där de finnas, varit av stort värde för ungdom av båda könen. Eventuellt skulle staten efter en utredning kunna genom att lämna bidrag och räntefria lån åt kommunerna bistå och stimulera dessa till skapandet av dylika institutioner.

Ungdomen är Sveriges framtid. Vidden av vårt ansvar för den får sitt bästa uttryck i dessa ord. Det bör därför vara envar angeläget att söka så forma vårt ungdomsmaterial, att det ger oss endast de bästa medborgare. Läget är emellertid sådant f. n., att åtgärder från statens sida, alltså förebyggande åtgärder mot ökad ungdomsbrottslighet, äro icke blott behövlige utan starkt önskvärda.

Under åberopande av vad ovan anförts, få undertecknade därför hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en såvitt möjligt allsidig utredning angående orsakerna till den på senare tid ökade ungdomsbrottsligheten samt lämplige åtgärder för att i görligaste mån förebygga och minska densamma.

Stockholm den 21 januari 1937.

Ernst Åqvist.

C. O. Johanson,
Huskvarna.

Sven Olsson.

A. Danielsson.

Wilh. Annér.

Joh. Nilson.

Axel Bäckström.

Alfr. Nilsson,
Steneberg.

I motionens syfte instämmer

Kerstin Hesselgren.